[illegible] № 344 1918 წ. შაბათი. სექტემბერი 28. № 344

სახალხო საქმე

ფასი 50 კაპ.

მთავარი კომიტეტის ორგანო

სტამბოლიდან ჩამოვიდნენ საქართველოს დელეგატები ამხ. გრიგოლ რცხილაძე [illegible]. ინდოეთში მაჰმადიანები აჯანყდნენ [illegible] წინააღმდეგ. დააპატიმრეს ცნობილი პოეტი რაბინდრატ თაგორე.

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„სახალხო საქმე“

ფასი: თვით 10 მან., ნომერი ღირს პროვინციაში და ტფილისში 50 კაპ., რკინის გზის სადგურებზე 60 კ., განცხადება: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვ. 60 კაპ., უკანასკნელ გვ. 40 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. ხელის მოწერა და განცხადება მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველ დღე დილის 9—8 საათამდე, სასახლის ქუჩა, № 6, ფოსტის ყუთი 190, ტელეფონი 12—29.

ოლღა ალექსანდრეს ასული ჩერქეზიშვილის, ელისაბედ ალექსანდრეს ასული გამრეკელისა შვილებით და მართა ალექსანდრეს ასული ხარაშვილისა შვილებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ თავიანთ დედის

პელაგია როსტომის ასულის ზუმბულიძის

გადაცვალებას, ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ. პანაშვიდები ყოველ დღე 7 საათზე დიდიმთავრის ქუჩა № 11. გამოსვენება შაბათს, ენკენისთვეს 28-ს, დილის 9 საათზე, ანჩისხატის ტაძარში, რომლის გალავანში მოხდება მიცვალებულის დაკრძალვა. 2076

გულ-დამწვარნი დედა ნინო, ძმები რაჟდენ, გრიგოლ და ლევან, მეუღლე ვარო, რძლები ეკატერინე და დარო მირიანაშვილები, დაი ანნა და სიძე გიორგი მამ ცაშვილები, სიმამრი და სიდედრი ანანა კარდენახლიშვილები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ კვირას, ენკენისთვის 29-ს, 12 საათზე, დიდუბის ეკლესიაში, გადახდილ იქნება შვიდის პანაშვიდი ახლად გარდაცვალებულის

ნიკოლოზ მალაქიას ძის მირიანაშვილის

სულის მოსახსენებლად.

მღვდელი ლეონტი ანდრიას ძე და სალომე თამაზის ასული, ელპიდე და ანასტასია იაკობაშვილები, დებით და ძმებით, აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ პირველნი: დაუვიწყარი შვილის, და დანარჩენნი საყვარელი ძმის სტუდენტი

ანდრია (ანდრო) ლეონტის ძის იაკობაშვილის

უდროოდ გარდაცვალებას დაკრძალვა კვირას, ენკენისთვის 29-ს (ახ. სტ.) სოფელ ჩიხაში, შორაპ მაზრა. 2075

1918—19 წლის საოპერო სეზონი **სახელმწიფო თეატრი** დირექცია ნ. დ. ლევაცძის

ორშაბათს სექტემბრის 30-ს, **„ტოსკა“** ოპერა 3 მოქმედებად მუსიკა პუჩინისა

მონაწილეობას მიიღებენ: სკვარეცკისა, ზალიპსკი ორლი, დემიანენკო, ეზროვი, კურბატოვი, ქურხული დირიჟორი სამოსუდი. 1 ოქტემბერს: „პიკოვაია დამა“ 2 ოქტ. „აიდა“ 3 ოქტ. „კარმენი“. 1337

ტფილისის საოსტატო ინსტიტუტთან

არსებული უმაღლესი პირველ დაწყებითი სასწავლებელი ამით აცხადებს, რომ სასწავლებელში უკვე დაიწყო მოწაფეთა მიღება. პირველ კლასში მიიღებიან გამოცდელად ისინი, ვისაც პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი დაუსრულებია. დანარჩენ კლასებში ან შესაფერი მოწმობით, ან გამოცდით. სწავლა იწარმოებს ქართულად. სწავლის ფასი სამი თუმანია წელიწადში. თხოვნები მიიღება ყოველ დღე ინსტიტუტის კანცელარიაში დიდი მთავრის ქუჩა № 91, დილის 10 საათიდან 1 საათამდე. 1345

ქ. პირველი რაიონის ახალგაზრდა სოციალისტ-ინტერნაციონალისტთა ორგანიზაციის „სპარტაკის“ კომიტეტი კვირას სექტემბრის 29-ს, დილის 10 საათზე მუშათა კლუბის ბინაზე (მიხეილის პრ. 65) მართავს

ლ ე ქ ც ი ა ს

[illegible] თემაზე: „შეინარჩუნებენ თუ არა ძალაუფლებას ბოლშევიკები მსოფლიო [illegible]ლუციამდე“ (რუსეთის რევოლიუცია, როგორც მსოფლიო რევოლიუციის [illegible]გი). ლექციას წაიკითხავს ამხ. ცხაკაია. ბილეთების ფასი 1 მანეთი. 2072

ცირკი „მოდერნი“

(ყოფილი ძმ. ეფიმოვებისა, მიხეილის ქუჩა)

დღეს, შაბათს, სექტემბრის 28-ს, გაიმართება

პირველი გასტროლი ჰაერის მეფეთა

ცნობილი დასის სამი ეშმაკი. პირველად ტფილისში. მონაწილეობს აგრეთვე მთელი დასი. მუსიკის დასაწყისი 8 ს. წარმოდგენის 8 ნახ. ს.

მთავარი ადმინისტრატორი პ. ელიზაროვი 2074

ვაჟთა და ქალთა გიმნაზია

ნ. გ. თევზაძის

უფლებიანი, ახალი ტიპის, 8 კლასის კურსი გაივლება 4 წელიწადში. ძხ ე ნ ა ხ ძ. № 11

თხოვნები მიიღება ყველა კლასებში. საგნების სწავლება რუსულად. ქართველებისთვის—საქართველოს ისტორია და ლიტერატურა სავალდებულო საგნებია. მაზინობა ხალხმოობით. მოწაფეები მიიღებიან განურჩევლად ეროვნებისა და ხნისა [illegible]მობებით. შესაფერ კლასებში, ვისაც მოწმობა არ აქვს—გამოცდით. მეხუთე კლასში გამოუცდელად მიიღებიან ის პირნი, რომლებსაც გათავებული აქვთ უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებელი ან და სხვა შესაფერი კურსის სასწავლებელი. კანცელარია ღებულია ხალამოს 4—8 ს. გიმნაზია აძლევს მოწაფეებს უფასო სახელმძღვანელოებს. ყოველდღიური მეცადინეობა დაიწყება 2 ენკენისთვიდან. 2082

გიმნაზიის გამგე ხ. 6 შულგინი.

**

გიყვარს შენ თეატრი,
უნივერსიტეტი?
რად გინდა რეკლამა,
ანდა ეტიკეტი?!
იყიდე ბილეთი
ფუნ-მომგებიანი,
იაფი, სულ ოცდა
ხუთ მანეთიანი!
იყავით ესთეტნი,
იყავით ლვთიანი,
რომ უფრო ბრწყინავდეს
თქვენი ცა მზიანი!
მერწმუნეთ, იგია
მდიდარი, ჭკვიანი,
ვისაც ბილეთები
აქვს მომგებიანი!
იჩქარეთ, მანამ ჯერ
არ არის გვიანი:
იყიდეთ ბილეთი
ფუნ-მომგებიანი!

ტფილისი, სექტემბრის 28

მკითხველებს უკვე ეროვნული ეცოდინებათ, რომ უმცირესობანი საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ მიიღო კანონი საკანონმდებლო დაწესებულებაში ეროვნულ უმცირესობათა შეყვანის თაობაზე. მართლაც ერთნაირი უხერხული მდგომარეობა იყო აქამდე. საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების პირველი დღითგანვე გამოირკვა, რომ თითქმის ყველა ერის ხელმძღვანელნი, რომელნიც საქართველოს ტერიტორიაზე მოსახლეობენ—ჩვენი მტერია. ჩვენს რესპუბლიკას ისინი უყურებდნენ როგორც ეფემერულ, დროებით მოვლენას, დღეს თუ ხვალ რომ უეჭველად უნდა გამქრალიყო ამიტომ აწარმოებდნენ ისინი სასტიკ, დაუნდობელ ბრძოლას ჩვენს წინააღმდეგ და ცდილობდნენ რამენაირად ძველი მდგომარეობა აღედგინათ. თანაც გვისაყვედურებდნენ, რომ მათ ცუდად ვექცევით, ვჩაგრავთ და საკანონმდებლო მუშაობას ვაწარმოებთ უმათოდ. მაგრამ ვიდრე ჩვენს მიწა წყალზე მცხოვრები ეროვნულ უმცირესობანი არ შეურიგდებოდნენ საქართველოს დამოუკიდებლობას, ვიდრე ისინი თავს არ დაანებებდნენ თვით იმ შენობის დანგრევის წადილს, რომელშიაც შესვლას ჰლამობდნენ—სხვანაირად ვერ მოვიქცეოდით, ისინი მოდიოდნენ არა ადსაშენებლად, არამედ დასანგრევად. ბუნებრივი იყო, რომ ვიდრე არ მოვმაგრდით, ვიდრე არ დავინახეთ, რომ ჩვენი სტუმრები ჩვენს ოჯახის არსებობას შეურიგდნენ—ფრთხილად ვიქცეოდით. ქამთა ვითარებაში გამოირკვა, რომ ჩვენ აღარ ვხუმრობდით და მართლა გვსურდა დამოუკიდებლად ცხოვრება. დიდ ხანს არა სჯეროდათ ჩვენს მეზობლებს ეს ამბავი, მაგრამ ბოლოს მათაც იწამეს. ნელნელა გაღიხვა ყინული და, მაგალითად, სომხებში იწყეს ლაპარაკი: ჩვენ მოგვიხდება ამ ახალ სახელმწიფოში ცხოვრება და რაიმე მონაწილეობა უნდა მივიღოთ მის ცხოვრებაშიო. თუ წინად ისინი გაშმაგებით ებრძოდნენ მთავრობას, როგორც საქართველოს მთავრობას, დღეს უკვე ვონს მოსულან და ამბობენ: საუკეთესო მთავრობა, რომელიც კი შეიძლება იყოს საქართველოში როდისმე, ეს დღევანდელი მთავრობაა, რომელიც ასე თუ ისე სოციალისტურია. დაუმატეთ ამ გარემოებას ისიც, რომ ჩვენს დამოუკიდებლობას მეზობლები ძალა-უნებურად უკვე შეურიგდნენ და ზოგიერთი სომხური გაზეთი გვილოცავს გერმანიის და რუსეთის მიერ ჩვენი რესპუბლიკის ცნობას. გაზეთი „ჟოღოვურდ ძაინი“, მაგალითად სამართლიანად ამბობს: „ამ ხელსაყრელი პირობებით (დამოუკიდ. ალიარებით) და კეთილდღეობით ისარგებლებს სომხის ერის ის ნაწილიც, რომელიც საქართველოში სცხოვრობს და ამიტომ სომხეთი დაინტერესებულია, რომ მეზობელი სახელმწიფო გაძლიერდეს და განვითარდეს. ჩვენც სულით და გულით მივესალმებით“ და სხვ.

გარდა ზემოხსენებულისა, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს სომეხთა ეროვნულმა საბჭომ უკვე აირჩია ცხრა კაცი საქართველოს ეროვნულ საბჭოში გასაგზავნად. იმედია, მას მიჰბაძავენ სხვა მცირე ერები და ხელს შეუწყობენ ჩვენი რესპუბლიკის განმტკიცებას, გამაგრებას, ვინაიდან საქართველოს კეთილდღეობა და ძლიერება მის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ყველა ერისათვის სასარგებლო იქნება. ბოლოს და ბოლოს, რაც უნდა დიდი გაუგებრობა იყოს, ყველანი იძულებულნი იქნებიან შეურიგდნენ ჩვენს თავისუფლებას და, რაც მალე მოხდება ეს, მით უკეთესი. თავისუფალი, დამოუკიდებელი საქართველო არავის დაჩაგრავს, ოღონდ ყველა მისი მოქალაქე უნდა სცდილობდეს არა გათიშვას და მტრობას, არამედ საერთო საქმეში მხურვალე თანამშრომლობას. გამოფხიზლების ნიშნები უკვე სჩანს და იმედია მალე დადგება დრო, როდესაც ზემოხსენებული თანამშრომლობა განხორციელდება. ეს აუცილებელი პირობაა ჩვენი სახელმწიფო შენობის მოგვარებისათვის, რომლის სიმტკიცით დაინტერესებულნი უნდა იყვნენ ყველანი, ვინც ჩვენში სცხოვრობს. რაც ადრე და მალე შეიგნებენ ამას ჩვენი მტერმოყვარენი, მით უკეთესი ჩვენთვისაც, მათთვისაც.

უკანასკნელი ცნობები

ბაქო. საგარეო საქმეთა სამინისტრომ აცნობა ადერბეიჯანის წარმომადგენელს, რომ ბაქოში იგზავნებიან დელეგატები ნავთის საყიდლად. ამ მიზნით ინჟ. ა. კანდელაკის და ტოლსტონოგოვის სახელზე გადადებულია 2 მილიონი, ეს ფული გადატანილ იქნება სახელმწიფო ბანკის სახელობაზე ბაქოში ზემოხსენებულ პირების განკარგულებაში.

ბაქო გერმანიის მისიაში მიღებული ცნობებით ბაქოში ამ ჟამად არის:

30	მილიონი	ფუთი	ნედლი ნავთი,
40	„	„	მაზუთი,
41	„	„	ნავთი,
9	„	„	წასის. ზეთი,

და რვაასი ათასი ბენზინი. გუშინ გაემგზავრა ფონ დერ-ჰოლცი სპეციალისტ ტეხნიკოსებით. ნური-ფაშა აარსებს ბაქოში სამხედრო სამართველოს, სადაც შევლენ საზოგადო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

შავი ზღვის სანაპირო. ნოვოროსიისკიდან ჩამოსულები გადმოგვცემენ, რომ ტუაპსე ალექსეევის რაზმს აუღია. როგორც ნოვოროსიისკში, ისე ტუაპსეში ძალა-უფლება კადეტების ხელშია, რომელთაც ძველი წესები აღუდგენიათ. ბოლშევიკები გაქცეულან.

ომის დეპეშები

ბერლინი. 26—9. დასავლეთის ფრონტი. კრონ-პრინც რუპრეხტის არმია. ლოსის ველზე, ლაბასის არხთან და ბერვთან მოწინავე რაზმების შეტაკებაა.

ბოინის ჯარი. ენეის სამხრეთ-აღმოსავლეთით და ბელენკურთან გუშინ მოწინააღმდეგემ საარტილერიო სროლა იწყო და იერიშებით წამოვიდა, მაგრამ უკუ ვაქციეთ. სომასა და ამინიონის წყაროს შორის მოტანილი მტრის იერიშები მოვიგერიეთ. მოწინააღმდეგემ დაიპყრო მაღლობი პენტრიუკსა და გრიკურტის შუა. მაგრამ კონტრ-იერიშით ეს მაღლობი უკან დავიბრუნეთ. ფრესნოლს და სომმას შუა ფრანგებმა ნაშუადღევს განაახლეს იერიშები, მაგრამ მოვგერიებულნი იქმნენ. აქ ჩვენ უკანასკნელ დღეებში ორასი ტყვე ჩავიგდეთ ხელთ.

გერმანელ კრონპრინცის ჯარი. ალლემანის ჩრდილოეთით ჩვენ ტყვეები ვიგდეთ ხელთ. ვეილის ჩრდილოეთით მოვიგერიეთ მოწინააღმდეგის კერძო იერიშები.

ჰერცოგ ალბრეხტის ჯარი. მოზელის აღმოსავლეთით მოვიგერიეთ მოწინააღმდეგის მცირე იერიშები. ხელთ ვიგდეთ 50 ამერიკელი და ფრანგი.

იმ ჰაეროპლანებში, რომელთაც იერიში მიიტანეს მაინის ფრანკფურტსა და კაიზერლაუტენზე, 7 ჰაეროპლანი ჩამოვაგდეთ.

ვენა. 26—9. ფრონტზე ყველგან სიწყნარეა.

სტამბოლი. 26—9. პალესტინის ფრონტი. ინგლისელების იერიში ჩვენს პოზიციებზე მოვიგერიეთ. მარჯვენა ფრთაზე ჩვენ მოვიგერიეთ მტრის კავალერია და ჯავშნოსნები, რომელნიც ცდილობდნენ ხაზის გარღვევას. ჩვენმა ჰიდროპლანებმა მტრის ბანაკებში ლემნოსსა და ფასოსის კუნძულებზე ყუმბარები ჩაჰყარეს.

სხვა ფრონტებზე ყურადსაღები არა მომხდარა რა.

ამსტერდამი. 24—9. რეიტერის სააგენტოს ცნობით ინგლისელების „გორდონი“ ზღვაზე იწვის. გემი კომანდამ მიატოვა.

ზავის გარშემო

ბერლინი 25—9. ოსმლეთის ვეზირი თალაათ-ფაშა, რომელიც, გერმანიაში იყო მოსალაპარაკებლად უკვე სტამბოლისაკენ გაემგზავრა. თალაათ-ფაშამ გამომშვიდობებისას სიტყვა წარმოსთქვა გერმანელ-ოსმალთა საზოგადოებაში ოსმალეთის და მისი მოკავშირეების სამშვიდობო მიზნების თაობაზე. ოსმალეთმა და გერმანიამ იარაღი ხელში ავიღეთ მიტომ, რომ დაგვეცვა ჩვენი სახელი და პატიოსნებაო.

ბერლინი 9—26. რეიხსტაგში კანცლერმა თანხმობა განაცხადა ზოგიერთ საკითხებზე განმარტებები მიეცა. ის შეეხო უკმაყოფილებას, რომელიც ზოგიერთ წრეებში სუფევს და სთქვა, ასეთი სულიერი განწყობილება სრულებით არ შეესაბამება ჩვენ სამხედრო მდგომარეობასო. იყო უარესი მდგომარეობა, მდ. ვერდენის ოპერაციის შეჩერება, ბრუსილოვის შემოტევა მაისში, რუმინიის ჩარევა ომში და სხვ. რომელიც ჩვენ ვსძლიეთო. მაშინ სულით არ დავცემულვართ და სიმხნევე არ დაგვიკარგავს. ეხლა მდგომარეობა უკეთესია. აღმოსავლეთის ფრონტი არ არსებობს და მთელი ჩვენი ძალი დასავლეთის ფრონტზეა. მტრის ცდა ფრონტის გარღვევისა დამარცხდა. ჰინდენბურგსა და ლიუდენდორფს მაშინდელი მდგომარეობის არ შეშინებიათ, არც ეხლანდელი მდგომარეობა აშინებსთ იმათ შემდეგ კანცლერი ლაპარაკობს ბელგიის სამეფო ნეიტრალიტეტის შესახებ, ომის დასაწყისზე . . . . . . (დასასრული არ მიგვიღია)

უცხოეთი

ტრანს-ოკ. პრეს-ბიურო. 9—24. ყაჩაღთა და მკვლელთა ბრბომ სექტემბრის 16-ს და უკანასკნელ ღამეს ყუმბარები დაუშინა გერმანიის იმ პატარა ქალაქებს და პატარა სოფლებს რეინსა და მოზელზე, რომელთაც არავითარი სამხედრო მნიშვნელობა არა აქვთ და არც თავდაცემას ჰქონია სამხედრო მნიშვნელობა თუ მტერი წინააღმდეგს ამტკიცებს—ეს ტყუილია. ცივილიზაციისათვის მებრძოლთ შეუძლიანთ თავი მოიწონონ მით, რომ შესამჩნევად დააზიანეს იოანეს ტაძარი. მონცში, შტუტგარდში 6 ქალი და 4 ბავშვი მოჰკლეს და რამდენიმეც დასჭრეს იქ. სამხედრო დაწესებულებები არ დაზიანებულა, რაც სავსებით შეესაბამება მტრის განზრახვებს. სამაგიეროთ მტერმა 36 საათის განმავლობაში 9 ჰაეროპლანი დაჰკარგა „რო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

...ლიც ჩვენ ჩამოვაგდეთ. ეს მხოლოდ ადიდებს მტრის ისედაც დიდ ზარალს. გერმანელი ხალხი არასოდეს დაივიწყებს ...ნცსა და შტუტგარდში ჩადენილ უწმინდურებასა და მკვლელობას.

ლონდონი. (ბრიტანიის უმავთულო ტელეგრაფი). სპეციალური სამხედრო კორესპოდენტი პალესტინის ფრონტზე სწერს: „მთელი ის ადგილი, რომელიც ...ე გვიარე, ყუმბარებით არის მოფენილი, საომარი მასალის საწყობებით და სხვა მასალით. ნაბლუხი აიღო ავსტრალიის მსუბუქმა კავალერიამ და ფრანგმა ...ხენოსნებმა. ჩვენ წინასწარ ავიღეთ ...ესუდინი და სამარია ქვეითა ჯარის დახმარებით. ირლანდიის, უელსის და ინდოეთის ჯარები მეტად მძიმე პირობებში მოქმედებდნენ ხონბლუსის გზასა და იორდანეს ჭალას შუა, და ანადგურებდნენ მტრის ძალებს, თამასკის გასავალში რომ ცდილობდნენ შეჭრას. ამისთვის გზას განუწყვეტლივ უშენდნენ ყუმბარებს. მაიორმა, რომელმაც ნაზარეთი ჩაგვაბარა, განაცხადა: „თურქ-გერმანელთა გენერალისიმუსმა ლიმან-ფონ სანდერსმა დასტოვა ქალაქი წინა დღით, როდესაც გაიგო, რომ ჩვენი კავალერია ...კამ-დერ...მშია, მრავალი ტყვე ვნახე, რომელიც ესდრაელონის დაბლობით მიდიოდა. მათ შორის მრავალი იყო ტელეგრაფისტები, მექანიკოსი, ტეხნიკოსი და საპიორის ჯარი. ჩვენი ჯარი სდევნის ოსმალთა ჯარს ჩრდილოეთისაკენ. შეუძლებელია ტყვეთა რაოდენობა გამოვარკვიოთ.

ინდოეთის აჯანყება

ბერლინი. 25—9. „ტაიმსის" ცნობით კალკუტაში სექტემბრის 10-ს მაჰმადიანები აჯანყებულან. საბაბი აჯანყებისა ყოფილა ერთ-ერთ ინგლისურ. გაზეთის წეროილი. ერთ ადგილას პოლიციას ამბოხებულთათვის სროლა აუტეხნია. მოკლულია მეამბოხეთა მეთაური და დაჭრილია რამდენიმე.

თაგორეს დაპატიმრება.

სტოკჰოლმი. 25—9 ინდოეთში დაპატიმრეს ცნობილი პოეტი რაბინდარატ თაგორე, რომელსაც სამართალში ძლევენ. თაგორე შანჰაიში გაჰგზავნეს. ამბობენ, მას საიდუმლო კავშირი ჰქონია მეამბოხეებთანაო.

ახალი ამბავი

დელეგაცია. სტამბოლიდან ჩამოვიდნენ დელეგაციის წევრი ამხ. გრ. რცხილაძე და მდივნები ექ. ვ. ლამბაშიძე მეუღლითურთ და ამხ. ი. გოგოლაშვილი. დელეგაციის წევრი გ. გვაზავა სტამბოლში დარჩა.

ხელშეკრულება. ჩხენკელმა ბერლინში შეკრა ხელშეკრულება ფოთი-კონსტანცის კაბელის ექსპლოატაციის შესახებ, ეს ხელშეკრულება საქართველოს მთავრობამ უნდა განიხილოს და დაამტკიცოს.

რევიზია. განათლების სამინისტრომ შუამდგომლობა აღძრა მინისტრთა ჰაბჭოს წინაშე, რათა ნება მიეცეს ტფილისის თვითმართველობას, სასწავლო სახელმძღვანელოების რეკვიზიციისა, რის გამოც ამ ჟამად დიდი სპეკულიაცია სწარმოებს.

ტფილისის პოლიტეხნიკუმი და უნივერსიტეტი. როგორც გავიგეთ, განათლების სამინისტროს განზრახვა აქვს. ამ მოკლე ხანში, სახელმწიფო უნივერსიტეტს შეუერთოს ტფილისის პოლიტეხნიკუმი. ამის შესაფერი შუამდგომლობა უკვე აღუძრავს განათლების მინისტრს მთავრობის წინაშე

სასწავლებელთა შეკეთებისათვის სახალხო განათლების მინისტრი შუამდგომლობს მთავრობის წინაშე, რათა მიეცეთ საკმაო დახმარება შესაკეთებლად იმ სასწავლებლებს, სადაც ლტოლვილები და ჯარი იდგა და დააზიანა.

ახალი გიმნაზია. ვიახესლავ სოკოლოვს ნება დართეს გახსნას ქუთაისში რუსული შერეული გიმნაზია.

რევიზია. სახელმწიფო კონტროლიორის განკარგულებით რევიზია დაინიშნა საქართველოს რკინის გზათა მთავარ საწყობისა.

განსაკუთრებული კომისია. სამხედრო სამინისტროსთან დაარსდა განსაკუთრებული სამხედრო კომისია, რომელსაც დავალებული აქვს გადასინჯოს, გადმოთარგმნოს და განიხილოს სამხედრო დადგენილებანი, წესდებანი და კანონ-პროექტები საქართველოს მხედრობის ტანისამოს ფორმისა და მოწყობისა.

ბოროტმოქმედება ბონების დასამზადებელ ექსპედეციაში აღმოჩნდა ბოროტმოქმედება. გატაცებულია ერთი მილიონი თხუთმეტი ათასი მანეთის ბონები. დაპატიმრებულია დარაჯები, მეხუთე პოლკის ჯარის კაცები; მარქარაშვილი, თოფურია, გორდამა, ბუნტური, გავრიილოვი, პოპოვი, თათარაშვილი, ედიგაროვი, გძელიშვილი და დარაჯთა უფროსი პოდპ. ციციშვილი

მწერალ-ხელოვანთა კრება კვირას, სექტემბრის 29-ს საღამოს 6 საათზე, სახალხის გამგის ბინაზე დანიშნულია ქართველ მწერალ-ხელოვანთა კრება

შეკითხვა. დამოუკიდებელ ნაც., დემ. პარტიის ეროვნულ საბჭოს ფრაქციას შეაქვს შეკითხვა საბჭოში გ. ა. ბაგრატიონ-დავითაშვილის და სხვათა დაპატიმრების შესახებ.

საერობო არჩევნები. ქუთ. ჟუბ არჩევნები დამთავრდა რაჭის, ლეჩხუმის და ზუგდიდის მაზრებისა. უკანასკნელში გაგზავნილია ინსტრუქტორი. დანიშნულია უკვე ვუშერნის სხვა და სხვა ადგილას საერობო კრებები.

— დუშეთის და თიანეთის მაზრებში გაიგზავნა ინსტრუქტორი ჩხეიძე.

ქალთა მე-6-ე გიმნაზიის ქართულ კლასებში (I განყ. IV-კლ.). მოწაფეთა მიღება გაგრძელდება ოქტომბრის 4-მდე. გახსნილი იქნება ქართული საიბანო განყოფილებაც. სწავლა დაიწყება ოქტომბრის 6-ს.

გ. ვახტანგიშვილის საქმე. ჩვენ გვთხოვენ გამოვაცხადოთ შემდეგი. გიორგი ვახტანგიშვილის საქმე, რომელსაც ბრალდება ფულის გატაცება და მაუდის სუფრის მოპარვა, მესამე მომრიგებელ მოსამართლეს არ გაურჩევია და არ გაუმართლებია იგი, როგორც ამის შესახებ ნათქვამი იყო „სახალხო საქმის" მე 345 №-ში. საქმის ვითარება მოკლეთ ასეთია: როდესაც გიორგი ვახტანგიშვილი შეიპყრეს მეათე უბნის მილიციონერებმა, აღმოჩნდა, რომ იგი ნამდვილად სცენის მოყვარე გიორგი ვახტანგიშვილი კი არ არის, არამედ რუბენ ვახტანგიანცი, რომელსაც თავი სცენის მოყვარედ მოჰქონდა, ატყუებდა ყველას, რომ „თეატრის და ცხოვრების" რედაქციის სასარგებლოდ წარმოდგენას მართავს და ამ მიზნით ფულს აგროვებდა. შეპყრობილი დამნაშავე რუბენ ვახტანგიანცი გამომძიებელს გადასცეს, რომელმაც გაანთავისუფლა იგი თავდების ქვეშ, ხოლო საქმე გამოძიების შემდეგ ოლქის სასამართლოს გადაეცემა.

მინერალური წყაროები. მიწადმოქმედების სამინისტრომ კომისიები გაგზავნა მინერალური წყაროების ჩასაბარებლად ქუთაისის, რაჭის, ოზურგეთის, სენაკის, ზუგდიდის, შორაპნის, გორის, სიღნაღის, თელავის, თიანეთის, დუშეთის, ტფილისისა და ბორჩალოს მაზრებში. გამორკვეულა, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე სულ 156 ადგილია მინერალური წყაროებით. თვითოეულ ადგილში 1—7 წყარომდეა. სამინისტრომ შუამდგომლობა აღძრა მთავრობის წინაშე მიეცეს მას ფული ამ ადგილებში გეოლოგიური და სამიწისმზომლო მუშაობისათვის.

კრებები

ქართულ-გერმანულ უკლტურულ საზოგადოების გამგეობა ამით აცხადებს, რომ კვირას, სექტემბრის 29-ს, დღის თორმეტის ნახევარზე, ფრეილინის ქ. № 11, გაიმართება საჯარო ლექციები: 1) არტურ ლაისტისა: ქართული პოეზია, 2) ჰაინის: ქართული ლექსები გერმანულ თარგმანში. ვსთხოვთ პატივცემულ საზოგადოებას ზემო აღნიშნულ დროზე მობრძანდნენ დარბაზში, რადგან ლექციები სრულ თორმეტის ნახევარზე დაიწყება.

ჭავა-ლეჩხუმის დამხმარე საზოგადოების გამგეობის კრება დანიშნულია დღეს, საღამოს 7 საათ. „სახალხო საქმის" რედაქციაში.

სოფლად და ქალაქად

ქ. ოზურგეთი

ოზურგეთის მაზრის აღმას-რულებელი კომიტეტი სთხოვს ახლად არჩეულ სამაზრო ერობის ხმოსნებს აუცილებლად მობრძანდნენ, ქალაქ ოზურგეთში სამაზრო ერობის პირველ ყრილობაზე ოქტომბრის 2 ს დღის სამ საათზე კომიტეტის თავმჯდომარე ვიქტორ ღლონტი.

ქ. ფოთი.

შარშან საქონლის ჭირი იყო მთელ საქართველოში. კერძოდ მეტი ზარალი მიაყენა ამ ჭირმა, ქ. ფოთის ღარიბ მცხოვრებლებს, რის გამოც ზომაც იყო მიღებული. რაც მოკვდა მოკვდა, რამოდენიმე ბეითლებმაც დახოცეს, იმ პირობით, რომ საქონლის პატრონს მთავრობისაგან—ცოტა რამ საფასური უნდა მიეღოთ. მაგრამ დღემდე არავინ ყურადღებას არ აქცევს ღარიბი მშიერი საქონლის პატრონებს, ამისთვის ვსთხოვთ ვისგანაც ჯერ არს, პასუხი გაგვცენ

ჟურნალისტის დღიური

9.

დასაგმობი მეთოდი.

სოციალ-დემოკრატიულ გაზეთ „ერთობაში" დაბეჭდილია კორესპონდენცია გორიდან, რომელშიაც სხვათა შორის ვკითხულობთ: „ახალქალაქის რაიონში ...ნესიშვილის შესახებ მეხიენება გაკეთებ... საგამომძიებლო კომისიამ, მოხსენების და დაინტერესებულ პირების ახსნა-განმარტების შემდეგ ცენტრალური კომიტეტის კრებამ დაადგინა: ა) პარტიული ცენტრი იღებს რა მხედველობაში **საქმის ინტერესებს** (ხაზი ჩვენია), რაიონის, პარტიის და ამხანაგების სასარგებლოდ ითხოვს სამაზრო ...ციას, რომ ახალქალაქის რა... სარი ამხ. ...შვილი ...ყვანილი სხვა რაიონში".

...კორესპონდენციას სათანად... ...ბას ვერ მიაქცევს. მაგრამ ადგილობრივმა მცხოვრებმა, ...შიაც არის საქმე და ამიტომ ...მიმაჩნია ორიოდე სიტყვა ... დამღუპველი მეთოდის შესახ... ...ლიც ადმინისტრატორების ... გადმოყვანის დროს ჰხდება ხოლ...

ახალქალაქის რაიონში სამად... ...ბ კაციაშვილის კომისრობის დროს ...ლად მძვინვარებდა ანარქია ... უპასუხისმგებლო პირმა მაშინ ... თავი; მკვლელობანი ნიჩბისშიც ... მოხდა და სხვა. მხოლოდ ლაშქა... ...ლის დანიშვნის შემდეგ დამყარდა ... სიერება რაიონში და ხალხმაც ... სუფლად ამოისუნთქა. მკვლელე... მძარცველებიც მოიკუნტნენ და ... მსაჯულების მოლოდინში იყვნენ ... შვილების მკვლელები, როგორც ... მცეს, ნიჩბისიდან თავისუფლად ... დიოდნენ სოფ. კავთისხევში და ... ფეხებამდე შეიარაღებულნი სოფ... დათარეშობდნენ. მხოლოდ ლაშქარა... შვილის დანიშვნის შემდეგ ამოი... კუდი. ხმა რომ გავრცელდა, ლაშქარა... შვილი გადაჰყავთო, მკვლელებმა ... თავი წამოჰყვეს და ისევ დაიწყეს ... ში სოფელში. მერე ეს ხმა აღარ ... მართლდა და მკვლელებიც ისევ ... მალნენ. საზოგადოდ თუ სოფელში ... სიერება დამყარდა, თუ შესაძლებ... გახდა მშვიდობიანი კულტურული ... შაობის განახლება, მხოლოდ ლაშქარა... შვილის წყალობით

მაგრამ ინტრიგანტის წყალობ... რომელთაშორის იყო ვანო ონოფ... შვილი, რომელსაც ებრძოდა ლაშქარა... შვილი და რომელიც უკვე პარტიი... არის გამორიცხული, ლაშქარაშვ... თანდათან ნდობას უკარგავდნენ.

თუმცა ინტრიგამ საბოლოოდ ... გასჭრა, მაგრამ პარტიულ კრებას მ... დაუდგენია „რაიონის, პარტიის ამხ-ნაგების სასარგებლოდ" ლაშქ... შვილი გადაყვანილ იქმნას ახალქალ... რაიონიდან.

მე კატეგორიულად ვაცხადებ, ლაშქარაშვილის გადაყვანა ახალქალ... დან დიდი ზარალი იქნება რაიონის... ზოგიერთ „ამხანაგისთვის" კი იქნე... სასიამოვნო იყოს. და, თუ ადმინის... ციამ, რაიონის ინტერესი ინტრიგა... ინტერესს შესწირა, ეს უდიდესი ... შაული იქნება სამაზრო ადმინის... ციისა იმ საქმის წინაშე, რომელიც ... აქვს დაკისრებული.

შინაუ...

ჩვენი პოლიტიკა

მთავარ კომიტეტის მხრით საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის მე-3 კონფერენციაზე, გარდა ამხ. სამს. ფირცხალავას მოხსენებისა მომენტსა და ტაქტიკაზე, ეს მეორე მოხსენებაც იქმნა წაკითხული.

—

აწმყოს გასაგებად წარსულის გათვალისწინებაა საჭირო. ჩვენც ეს წარსული მოვიგონოთ, გავსინჯოთ, რა მდგომარეობაში იყო ჩვენი სამშობლო და შესაფერისად აფასებდა თუ არა ჩვენი პარტია მომენტს

მთელი დრო იანვრიდან მოყოლებული დღემდე, ე. ი. დრო მეორე თავისუფალ კონფერენციიდან დაწყებული, შეგვიძლიან ორ დიდ ხანად დავყოთ: ხანი **ომისა და ზავისა**—საქართველოს დამოუკიდებლობამდე, მეორე ხანია—**საქართველოს დამოუკიდებლობიდან** დღემდე. ამ ფარგლებში ბევრი რამ მოხდა ყურადსაღები და მრავალს საპოლიტიკო კომბინაციას ჰქონდა ადგილი. რა მონაწილეობას იღებდა ამ დროს პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჩვენი პარტია?

უპირველესად ყოვლისა აღსანიშნავია ეგრედწოდებული ამიერ-კავკასიის კომისარიატი, ჩვენ ამ ორგანიზაციას მხარს უჭერდით და წარმომადგენელნიც გვყავდა შიგ. ჩვენ გვეგონა და არც ვცდებოდით, რომ იგი ერთი საფეხური თაგანია ეროვნულ თავისუფლებისაკენ მიმავალი კიბისა, მაგრამ ამასთანავე ჩვენ ოპოზიციას შევადგენდით და ვამბობდით, რომ იგი დროებითი მოვლენაა კავკასიის ერთა ცხოვრებაში, მის უეჭველად უნდა მოჰყვეს ჩამოყალიბება ეროვნულ ერთეულებისა და მერე მათი შეკავშირება, ცხოვრებამ გაამართლა ჩვენი პარტიის აზრი და მტკიცება, რომ ვიდრე არ მომხდარა ნათელი გამიჯვნა ერთა ინტერესებისა—ყოვლად შეუძლებელია რაიმე მჭიდრო კავშირის და ...თანხმობა ... კავკასიის ერთა ... ტის სახით რომ მოგვევლინა, ძველი რუსეთის მიერ შექმნილი ბიუროკრატიული მთლიანობის ინერცია იყო, რომელიც მივიდა ამიერკავკასიის სეიმამდე და მერე ბუნებრივად გარდაიცვალა. როგორი იყო ჩვენი შეხედულება სეიმზე?

ჩვენი პარტიის წარმომადგენელმა ამხ გიორგი ლასხიშვილმა თავის მისასალმებელ პირველ სიტყვაში ნათლად გამოხატა ის, თუ რას მოველოდით ჩვენ სეიმისაგან და რისთვის ვუჭერდით მხარს. ამხ ლასხიშვილმა სთქვა: სეიმი დროებითი ორგანიზაციაა. მან უნდა გადასწყვიტოს შემდეგი საკითხები; შეჰკრას ოსმალეთთან ზავი, მოახდინოს ტერიტორიალური გამიჯვნა ერებისა და მოაგვაროს მიწის საქმე. როცა სეიმი ამ თავის პირდაპირ საქმეს მორჩებოდა, ადგილი უნდა დაუთმოს ეროვნულ დამფუძნებელ კრებებს. ჩამოყალიბებულ ერებს შეუძლიანთ შეკავშირება, ფედერატიული ერთეულის შექმნა მხოლოდ ამ გზით, რადგან ჩვენის რწმენით, ფედერაციის აშენება შეიძლება არა ზევიდან, არამედ ქვევიდან, განთავისუფლებულ ერების სურვილის თანახმად.

სეიმი ჩვენ მიერ ნაჩვენებ გზას არ გაჰყოლია და მონდომა იმაზე მეტი გაეკეთებინა, რაც თავის თავად შეეძლო. ჩვენ ვიცით, ამხანაგებო, რომ ამ ცდამ უნაყოფოდ ჩაიარა. ჩვენ ისიც დავინახეთ რომ სეიმში ერთა ინტერესები და განსაკუთრებით მათი ორიენტაცია სხვა და სხვანაირი იყო. ამან ხელი შეუშალა ზავის ჩამოგდებას, რადგან კავკასიის ერები ოსმალეთის წინაშე დარაზმულნი კი არა, ცალ-ცალკე და ზოგჯერ ერთმანეთის საწინააღმდეგოდ გამოდიოდნენ. სეიმს არც ტერიტორიალური გამიჯვნა მოუხდენია, და როცა იძულებული იყო ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობა გამოეცხადებინა—ერები ცალ-ცალკე ჩამოყალიბებულნი, დარაზმულნი არ დახვედრიან ამ დიდ აქტს. ასეთი იყო მოკლედ ამიერკავკასიის კომისარიატის და სეიმის მოღვაწეობა და ჩვენი იქ მონაწილეობა ...

სეიმმა ერთი მხარე მიწის საკითხისა გადასწყვიტა: მან დაამტკიცა ცნობილი კანონი მიწების ჩამორთმევისა. ჩვენმა წარმომადგენელმა მაშინ აღნიშნა, ბევრი ნაკლი ამ კანონისა, მაგრამ წინააღმდეგ არ წასულა, რადგან მიწების ჩამორთმევა ეს იყო პირველი ნაბიჯი იმ დიადი რეფორმისა, რომელსაც ასეთი განუსაზღვრელი მნიშვნელობა აქვს მშრომელი ხალხისათვის. შემდეგი მოღვაწეობა სეიმისა კი მჭიდროდ დაკავშირებულია ომის და ზავის საკითხებთან და ჩვენც იმას შევეხებით.

ჩვენი პარტია ყოველთვის მოითხოვდა ზავს. ჩვენ ვამბობდით, რომ, რაკი რუსის ჯარმა მიგვატოვა, სრული უფლება გვქონდა საკუთარი არსებობისათვის გვეზრუნა და შეგვეკრა თუნდ სეპარატიული ზავი. მაშინ არ დაგვიჯერეს და ბრესტ-ლიტოვსკში კომისარიატს წარმომადგენელი არ გაუგზავნია. თქვენ გეხსომებათ ამ კომისარიატის თავმჯდომარის ევგ. გეგეჭკორის პასუხი ოსმალეთის მიერ მოცემულ საზავო წინადადების გამო. რუსეთის დამფუძნებელ კრებას ვუცდითო. ჩვენი პარტია ამ ბრმა პოლიტიკას სასტიკად ებრძოდა, ყოველი საშუალებით ილაშქრებდა, მაგრამ, ვით შედარებით მცირე-რიცხოვან პარტიას, გავლენა ნაკლები გვქონდა.

ჩვენ მოხრენი ვიყავით ზავისა იქამდე, ვიდრე ოსმალეთი ჩვენს ტერიტორიას არ წაეპოტინა. ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულობას სოც.-ფედერალისტთა პარტია ვერასოდეს შეურიგდება. და აი, როდესაც გამოირკვა, რომ ოსმალეთი ჩვენი ქვეყნის საუკეთესო ნაწილებს ეპატრონება—პარტიამ მოუწოდა ქართველ ერს შეიარაღებისაკენ და მაგალითი უჩვენა თავის წევრების ჯარში ჩაწერით. იანვრის 31-ტი ჩვენ გამოვაცხადეთ თავდაცვის ფონდის დღე და გაზეთის საგანგებო ნომერიც გამოვეცით. მართლაც მოკლე ხანში ჩვენ შევქმენით რამდენიმე ერთეული, რომელმაც სამშობლოს დაცვაში თავი ისახელეს. მათ ...ბით და ოთხი წევრი კიდევ ... ექვსი თვის განმავლობაში ჯარში ...

ბათ და აქ ამაზე აღარ ვილაპარაკებ. სწორედ მაშინ შეიქმნა ამხ. იოს. გედევანიშვილის რაზმი, რომელმაც თავი გამოიჩინა აწყურის, ოზურგეთის, დუშეთის და სხვა ბრძოლაში. იმ დროსვე შეიქნა რამდენიმე საარტილერიო ერთეული, რომელთაც სასახელოდ მიიღეს მონაწილეობა ბათომთან, სოხუმის ოლქში, დუშეთისა და ბორჩალოს ბრძოლაში. იყო დრო როდესაც პარტიის მთელი ცხოველი ძალა, მთელი მისი ახალგაზრდობა, განურჩევლად მდგომარეობისა—ბრძოლის ველზე იყო იარაღში ჩამჯდარი და ასეც უნდა მომხდარიყო ვინ უნდა ყოფილიყო პირველი მაშინ, როდესაც სამშობლოს და ჩვენს ყოველგვარ იდეალებს დაღუპვა მოელოდა, თუ არა ჩვენ?

ყველა ამან, ამხანაგებო, პარტიული მუშაობა მიასუსტა, მოადუნა და ბევრგან ორგანიზაციები დაავინგრია, მაგრამ ეს ადვილად გასაგებია. მთელი ხუთმეტი წლის განმავლობა ი. სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია ჰქადაგებდა სამშობლოს და მშრომელი ხალხის განთავისუფლებას. დადგა დღე განკითხვისა, როდესაც უნდა გამოგვეყენებინა მთლად ის ძალები, ჩვენს ხელთ რომ იყო და დროებით ხელი აგვეღო წმინდა ორგანიზაციულ პარტიულ მუშაობაზე. ჩემის აზრით, ეს დასამრახისი და სასაყვედურო არავისთვის უნდა იყოს, რადგან მაშინდელ მომენტის სირთულეს და საბედისწერო მდგომარეობას ვერავინ უარჰყოფს. იმ მებრძოლთა წმინდა საფლავები, რომელთაც თავი თვისი მსხვერპლად მიიტანეს მშობელი ერის საკურთხეველთან—ნებას გვაძლევს ეს პარტიული უორგანიზაციობა და მუშაობის მინელება დავივიწყოთ, ვინაიდან აქ ჩვენ, სამშობლოს დაცვით ვაკეთებდით საქმეს, რომლისთვისაც ბოლოს და ბოლოს გვინდა ყოველგვარი პარტიული მუშაობა და ორგანიზაცია.

საორგანიზაციო მუშაობის მინელებას მათი ხელს უწყობდა კიდევ ის, რომ პარტიის ...

...ებით და ოთხი წევრი კიდევ ... ექვსი თვის განმავლობაში ჯარში და პარტიული მუშაობის გაცხო... არ შეეძლოთ მათ მოიხადეს ს... ბეგარა და ამისათვის ვერავინ გვ... რატომ საერო კრებებს არ ჰმ... დით მაშინ, როცა ბათომს, ოზ... ბორჩალოს, აწყურს მტერი მ... მაგრამ გადავიდეთ საგანზე.

ომმა და საზავო მოლაპარაკ... მოამზადა ის, რასაც ყოველ... ბობდა ჩვენი პარტია. კავკასი... სხვა და სხვა ორიენტაცია აღ... და მათი ერთად ყოფნა შე... გახდა. ჩვენ ეს კარგად ვიცო... სის ოცდა ექვსამდე. ამის ... ფრაქციამ ძველ ეროვნულ საბჭო... ტის 8-ს წარადგინა შესაფერ... რაცია. დეკლარაციით ჩვენ ... დით ისევ იმას, რასაც წინ... გამოყოფას, ინტერესების ... რიების გამიჯვნას, საკუთარ... ბის შექმნას. მაგრამ უმრავლ... ყრუ დარჩა და ჩვენი სამ... რი უარჰყო. ბოლოს ეს ა... იმ წრეებშიაც, სადაც ძ... მდგომობას ხვდებოდა. მაშ... ვადგინეთ ამიერ-კავკასიის ... ფოთა კავშირის, კონფე... ექტი, რომელიც ეროვ... განიხილა. მაგრამ გარე... ფერი გვაცალა ოსმალე... დაიპყრო სომხეთი და ... მისი ჯარი გაჩნდა ტფი... ხუთი ვერსის მანძილზე, ... რაში. საშინელი მდგომა... აქ კი ჩვენი მოწინააღმ... წმუნდნენ, რამდენად მარ... ჩვენ რომ ურჩევდით წ... ციალ-დემოკრატიამაც გ... ქართველის დამოუკიდე... ცხადება. მან აღიარა ის, ... ნებით მოვითხოვდით ყოვ... არა საქართველოს რესპუბ... საჭიროება. მან აღიარა ა... ველში კავკასიის ერთა ... ...ფედერაცია, ყველაფერი ...

ქართველ ექიმთა საყურადღებოდ

ამა წლის ოქტომბრის 20-ს, ახალი სტილით, კვირას, 12 საათზე ქ. ტფილისში მოხდება შეერთებული კრება ტფილისის ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა და ქუთაისის საგუბერნიო ქართველ ექიმთა კავშირისა. წესრიგი კრებისა იქნება შემდეგი: 1) საკითხი ხსენებულ ორ საზოგადოებათა მოქმედების შეთანხმებისა და გაერთიანების შესახებ, 2) საკითხი საქართველოს რესპუბლიკის ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა ყრილობის მოწვევის შესახებ. წაკითხულ იქნება პროგრამა ყრილობისა, 3) მოხსენება ექ. ი. თიკანაძისა ქართულ საექიმო და საბუნებისმეტყველო ტერმინოლოგიის შესახებ, 4) მოხსენება ექ. ალ. დიასამიძისა—სტატისტიკური ცნობები ქართველ ექიმთა რაოდენობის შესახებ, 5) საკითხი ქართული საექიმო და საბუნებისმეტყველო ჟურნალის გამოცემის შესახებ, 6) სხვა და სხვა საორგანიზაციო კითხვები.

შენიშვნა 1: ვისაც სურს რაიმე მოხსენება წარმოადგინოს ხსენებულ კრებაზე, საჭიროა წინასწარ აცნობოს მოხსენების სათაური ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების მდივანს, ექიმ. მ. წინამძღვრიშვილს არა უგვიანეს 12 ოქტომბრისა.

შენიშვნა 2: ქუთაისურ ამხანაგების ჩამოსვლის გამო აღძრული იქნება შუამდგომლობა, რომ მათ დაეთმოთ ცალკე ვაგონი ქუთაისიდან ტფილისამდე და უკან.

შენიშვნა 3: ყოველივე ცნობები შესახებ განზრახული კრებისა მსურველთ შეუძლიათ მიიღონ ექ. მ. წინამძღვრიშვილისაგან.

მდივანი ქართვ. ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა, ექ. მ. წინამძღვრიშვილი.

მისამართი: ქ. ტფილისი, ელისაბედის ქუჩა № 7.

ავლაბარში მცხოვრებ ქართველთა საყურადღებოდ

უკუღმართ დროთა მსვლელობამ დიდი ძალი დაასვა სწავლა-განათლების საქმეს; ძველი რეჟიმის ნაანდერძევმა ამ დარგში მეტად არა სასურველი შედეგები მოიტანა, ჩვენს ბავშვებს ამახინჯებდნენ სულიერადაც და გონიერადაც; ეხლანდელი ახალგაზრდობა გადაგვარების გზაზე დამდგარი, [illegible] თუ ვერ აპროვნობს სამშობლო ენა[illegible] არამედ ვერც ლაპარაკობს. ამიტომ [illegible] რველესი ნაბიჯი გადადგმული მასწავლებელთა მიერ ამ დარგში—უნდა იყოს მიმართული სკოლების გაეროვნებისაკენ, რადაც არ უნდა დაგვიჯდეს.

მე განსაკუთრებით ყურადღებას ვაქცევ ამ შემთხვევაში ავლაბარს, რომელიც ქართულ და სომხურ უბნად უნდა ჩაითვალოს, და ამავე დროს-კი ქართველ მოწაფეთა რიცხვი გიმნაზიებში ძალიან ცოტა არის. უმთავრესი მიზეზი ამისა გახლავთ ის, რომ ბავშვებს ძალიან უჭირდათ უცხო ენაზე გამოცდების ჩაბარება და ამიტომ ბევრი მათგანი გიმნაზიის გარეშე რჩებოდა, ასეთ მოვლენას განსაკუთრებითი ადგილი ჰქონდა ავლაბარში, რომელიც უმეტესად დასახლებულია ღარიბი ხალხით და მაშასადამე არ ჰქონდათ შეძლება მოწაფეებ[ი]ს ჯეროვანად მომზადებისა და ისიც უცხო ენაზე.

ახლა-კი გვაქვს შეძლება ჩვენს დედაენაზე სწავლის წარმოებისა და ამიტომ მივმართავ ავლაბარში მცხოვრებ ქართველ საზოგადოებას, რომ შემოიყვანონ თავისი შვილები ქალთა მე-6 გიმნაზიაში, რომლის კარებიც აწ მუდამ ღია იქნება აქამდი დაჩაგრულ ხალხისთვის.

გ. ლ.

პარლამენტის გარშემო

სომხების წარმომადგენელნი.

სომხების ერ. საბჭომ საქართველოს რესპუბლიკის ერ. საბჭოში წევრებად აირჩია: ბ. ზორიანი, დ. დავითხანოვი და ტ. ავეტისიანი (დაშნაკელები), ს. ფირუმოვი და ივანიანი (ს.-დ.), ლ. თუმანოვი და ნ. თარხანოვი (ს.-რევ.) და ბარხუდაროვი და ბ. დოლუხანოვი (ხალხის თავისუფლების პარტია). მეათე ადგილზე ჯერ ფრაქციები ვერ შეთანხმდნენ. დაშნაკელებმა და ს.-რევ. კორიუნ გაზაზიანის კანდიდატურა წამოაყენეს, ხოლო ს.-რევ. და ხალხის თავ. ფრაქციებმა ა. ერზინკიანისა.

სასურსათო საქმის გამო

სახელმწიფოში დიდ როლს თამაშობს სასურსათო საქმე. ბევრი ფაქტები ვიცით ისტორიიდან, როდესაც „კუჭის“ საკითხი ყოფილა მიზეზი მთელ რევოლიუციისა, იგივე გამხდარა დამსამარებელი [illegible] ყველა სახელმწიფოები ამ საქმეს უპირველეს ყურადღებას აქცევენ, რომ ისტორიულმა გაკვეთილებმა მათ ქვეყნებში არ გაიმეორონ. (ავიღოთ თვით რუსეთის მაგალითები) ვერ ვიტყვით, ჩვენ მთავრობას კარგი ანდერძი დარჩენოდეს ძველიდან, რომ მით თვისი მუშაობა გაეადვილებინა. დანატოვები ცუდი იყო, რომ შეუძლებელი ყოფილიყო აპარატის ადრევე მოგვარება. ბევრი ხმები გაისმის საზოგადოებაში სასურსათო საქმის შესახებ, და უნდა ითქვას, ბევრს ამათგანს ტენდენციონური ხასიათი აქვს. მე შემიძლია დავასახელო ბევრი შემთხვევები, როდესაც განგაშის და აურ-ზაურის ამტეხნი პროვინციაში ვაჭრები გახლდათ, ის ვაჭრები, რომელნიც საშუალებას მოკლებულნი იყვნენ თავისუფლად თარეშისა, ის ვაჭრები რომლებსაც შეძლება არ ჰქონდათ 300 და 500% მოგებისა და უნდა დაკმაყოფილებულიყვნენ უფრო მცირედით. როდესაც სისტემაზე არის ლაპარაკი, ამ შემთხვევაში კერძო პიროვნებათა საქციელს არ უნდა ჰქონდეს გადამჭრელი მნიშვნელობა თვით სისტემის ავ-კარგიანობაში. სისტემა არ არის ცალკე პიროვნება. ჩვენ ისეთ სისტემას უნდა დაუჭიროთ მხარი, რომელიც არსებულ პირობებში მოგვიტანს მაქსიმუმ სარგებლიანობას და აი, ამ მხარეს უნდა მივაქციოთ ჩვენი ყურადღება. განვიხილოთ არსებული სასურსათო ორგანიზაციები. რევოლიუციის პირველ დღეებში არსებობდნენ: საგუბერნიო, სამაზრო, სარაიონო, საქალაქო და სასოფლო კომიტეტები. ამ კომიტეტების უარყოფით მხარეებს შეადგენდა ის, რომ მათ არ ქონდათ სათანადო კავშირი ერთმანეთთან. ისინი თითქმის ავტონომიურად მოქმედებენ. არ ჰყავდათ ძლიერი და ავტორიტეტული ცენტრი. ხშირად რომელიმე კომიტეტი ამა თუ იმ სოფელში იძენდა საქონელს, მაგრამ გატანის საშუალებას უსპობდა ადგილობრივი კომიტეტი. თვით საგუბერნიო კომიტეტს არ აძლევდნენ უფლებას თვის მიერ ნაყიდ საქონლის გატანისას. ხშირად ხდებოდა: ერთი კომიტეტი მეორე კომიტეტის საქონელს იჭერდა და მას რეკვიზიციას უშვრებოდა, არავითარ განკარგულებას ამ შემთხვევაში გასავალი არ ჰქონდა. რომელიმე სარაიონო, ან საქალაქო კომიტეტი ადებდა ბაჟს გაზიდულ საქონელზე, როგორც მას მოეპრიანებოდა. ჩვენ ვიცით როდესაც სიმინდი ფასობდა 10 მან. ფუთი, ერთმა კომიტეტმა მას ბაჟი დაადო ათ შაურიდან ერთ მანეთამდე. ყოველივე ეს ხდებოდა მხოლოდ იმისათვის, რომ ცენტრს და პერიფერიებს შორის არ იყო სათანადო ძაფი გაბმული, არ იყო ფუნქციები განაწილებული. ბევრმა არც კი იცოდა, თუ რა ფარგლებში განისაზღვრებოდა მათი მუშაობა. მთავრობა უძლური იყო „ამდგარი“ დაემორჩილებინა. შინაური ავტონომია უმაგარცენტროთ მიზეზი იყო მრავალ შეცდომებისა. მასთან ამ კომიტეტებს მრავალი კარგი მხარეები ჰქონდა და ბევრი რამ გააკეთეს. დღეს, როდესაც ვაჭრობა გაცილებით უკეთესს პირობებშია, უნდა ითქვას სიძვირე შედარებით უფრო მეტია. გარდა ამისა, ყველა კომიტეტები დაინტერესებულნი საქონლის ყიდვით, აგზავნიდნენ რუსეთის ქალაქებში თავის ხალხს საქონლის შესაძენად და ამ საშუალებით იძენდნენ დიდძალ მასალას—რასაც წეხლა ვერ ვაჩინევთ. ადმინისტრაციის მოუწესრიგობლაც ძრიელ ხელს უშლიდა კომიტეტების მოქმედებას.

მოხდა საქართველოს თავისუფალ რესპუბლიკის გამოცხადება. სასურსათო საქმეს სათავეში ჩაუდგა სამინისტრო. პირველ ხანებში კომიტეტები კიდევ არსებობდნენ და შეიქმნა ორი მოქიშპე ძალა. იყო შემთხვევები, როდესაც ერთის წარმომადგენლის განკარგულებას მეორე არ უჯეროდა, ერთი და იგივე დაწესებულება ერთ და იმავე დროს ღებულობდა ორ ერთმანეთის საწინააღმდეგო განკარგულებას. საქმე ის უფრო ართულებდა, რომ რწმუნებულთა რიცხვი თანდათან იზრდებოდა. გამოიცა განკარგულება კომიტეტის გაუქმების შესახებ. სამინისტრომ კომიტეტები საქმიდან ჩამოიშორა, და თვითვე გაუძღვა საქმეს. აქ ჩვენ მოვიყვანთ რამოდენიმე ფაქტებს, რომელსაც გამოსწორება სჭირია, რომ საქმე ჯეროვან ნიადაგზე დადგეს. დავიწყოთ პურის საკითხიდან. მიუხედავად იმისა, რომ გამოცხადებულია პურით თავისუფალი ვაჭრობა, ჩვენ ვიცით ზოგან რეკვიზიციასაც კი არ ერიდებიან, ათასნაირ მოწმობებს თხოულობენ და იჭერენ საქონელს ეს იწვევს უკმაყოფილებას მასისას ერთის მხრივ, ხოლო მეორეს მხრივ სახელს უტეხს მთავრობას უკარგავს ძალას მის დადგენილებას.

ავიღოთ შაქარი. ამ სანოვაგის გადაზიდვა თვით რესპუბლიკის საზღვრებშიც კი აკრძალულია, იმავე დროს კი თქვენ სადაც გინდა იქ იყიდით შაქარს. მიეცით გირვანქაში 24 მანეთი და ტფილისში ფუთობით შეიძენთ, ხდება ეს იმისათვის, რომ მიუხედავად აკრძალვისა გადაზიდვა მაინც ხერხდება და ეს კი ფრთებს უხსნის სპეკულიაციას. ან მთელი შაქარი მთავრობამ უნდა ჩაიგდოს ხელთ, ან და სასტიკი ყურადღება მიაქციოს მადა გახსნილ ადამიანებს ეს თუ არ მოხერხდება, მაშინ მაინც კონკურენციის საშუალება უნდა არსებობდეს. არის შემთხვევები როდესაც რაციონი არ ყოფნის მომხმარებელს, ან და ადამიანი ჩამოდის, უცხო ქალაქიდან და სანამ ის შაქრის ბარათს და შაქარს მიიღებდეს კარგი დრო სჭირია და იძულებულია სპეკულიანტის ხელში ჩავარდეს თუ თავისუფლად შაქრის ვაჭრობის აკრძალვა შეუძლებელია, მაშინ ნიხრი მაინც უნდა დაედოს ბაზარზედ გამოტანილ შაქარზედ, რომ მომხმარებელს ცოტა მაინც შეღავათი მიეცეს. ჩვენ ქვეყანაში თავისუფალი ბაზარი არის და დიდი ყურადღება უნდა მივაქციოთ მას, რომ საზღვარ-გარედ არ იქნეს გაზიდული, როგორც ეს ეხლა ხდება: სახელდობრ სათათრეთში და ადერბეიჯანში გააქვთ.

გადავიდეთ მარილზე. მთავრობამ გამოაცხადა მარილის მონოპოლია, რაიც სასიამოვნო ფაქტად უნდა ჩაითვალოს. მაგრამ არის ცოტა უხერხულობა მის მიღებაში, რომელიც უეჭველად უნდა მოისპოს სახელდობრ, დაწესებულება, რომელსაც მარილი სჭირია იძულებულია ტფილისში კაცი გაგზავნოს ნებართვის მისაღებად. ნებართვის მიღების შემდეგ ის მიდის ფოთში, სადაც მას აძლევენ მარილს. ეს კი ამ სიძვირის დროს მოითხოვს კაი გაყოლა ხარჯებს, რომელიც გადადის მომხმარებლის კისერზედ. ამბობენ, უწინ კიდევ სხვა წესი არსებობდა. მარილი მოდ ოდა ტფილისში და მერმე იგზავნებოდა საჭირო ადგილებში. ჩვენი აზრით, ვინაიდან ფოთში არის მთავრობის რწმუნებული, საკმარისია მას მიეცეს უფლება განაწილებისა ადგილობრივ და მაშინ საჭირო არ იქნება ტფილისში ჩამოსვლა. უნდა ისიც აღინიშნოს, მიუხედავად მარილის მონოპოლიისა, დუქნებში რამდენიც გინდათ იმდენი მარილი იშოვება გირვანქა კი 2 მანეთი ფასობს. თუ ყველას მარილი არ ჩამოერთვა, მაშინ ასეთ მონოპოლიას თვით აზრი ეკარგება. სამინისტრო მარილს აძლევს დაწესებულებას მგონი 11 მან 50 კაპ. თვით კი ფოთში ვაგონ დატვირთულს ღებულობს 6 მან. 80 კ.

გადავიდეთ საპნის საკეთებელ სოდაზე ამ საქმეში მთავრობამ ჯეროვანი სიფრთხილე გამოიჩინა, პირველ ხანებში ვაჭრები სოდას 800 მანეთად და მეტად ჰყიდდენ ფუთს. მთავრობამ გამოაცხადა სოდის [illegible] 260 მანეთამდე [illegible] პირველად სოდის კრიზისის შემდეგ 1000 ფუთი სოდა ჩამოიტანეს ოდესიდან გემ „კორკოვადოთი“. და რა დაინახეს ვაჭრებმა სოდით დიდი ფულის მოგება შეიძლებოდა აღეძრათ სურვილი უცბად გამდიდრებისა და მოაწყვა ფოთს სოდა. და დღეს როდესაც ფასი მისი 260 მანეთით განისაზღვრება, სამინისტროს მიერ და მაინც შემოაქვთ უნდა ვიფიქროთ, თუ რამდენ პროცენტს იღებდა ის ჩამომტანლები, რომელნიც 700 და 800 მანეთად ჰყიდდენ მას პირველ დროებით. ბევრი ვაჭრები მაინც ახერხებენ რეკვიზიციიდან თავის დაღწევას და აგზავნიან რკინის გზით, ფოსტით, ნავებით და ვინ იცის რით- გარდა ამისა მთელი ჩამოსული სოდა არ ყვება რეკვიზიციის ბრჭყალებს და ამის გამო ნაწილობრივ სპეკულიაციას ეხსნება ნიადაგი. სახელდობრ თვით ფოთში ამ ათი დღის წინად ვაჭრებში გირვანქა სოდა ფასობდა 25 მანეთი. უწინ ვაჭრები გაიძახოდნენ ,,დარდანელი დაიკეტა და საქონელი ვერ შემოგვაქვსო“ ეხლა კი ,,რა ვქნა ძმაო, მთელი ამდენ და ამდენ საქონლიდან მხოლოდ რაღაც ერთი მეოცედი. ან კიდევ ნაკლები ძლივს გამოვტყუე იმ ოჯახ დაქცეულებს ხელიდანაო, დავილუპე მეც დი თქვენცაო, ვინ იცის რამდენი ხლაფორთი, რამდენი რა დამიჯდაო“. გულ უბრყვილო მომხმარებელი უჯერის ვაჭრის ასეთ ხრიკებს და აძლევს მას, რასაც ეტყვიან, სრული კმაყოფილი იმით, რომ საქონელი იშოვა, ხოლო უსიამოვნო მთავრობისა, მით რომ ის (მთავრობა) არ აძლევს ვაჭრებს საშუალებას, საქონლის შემოტანისა და იაფად გაყიდვისა.

როგორც ზევით მოგახსენეთ, დიდ ძალი საქონელი გაცის სათათრეთში, ეს, ხდება შემდეგი საშუალებით. იტვირთება პაწია ხომალდები ვითომდა სოხუმში, სოჭში, ანაკლიაში ან და სხვა რომელიმე ჩვენი რესპუბლიკის ქალაქში გასაგზავნად. გადის ხომალდი ზღვაში. იქ მას ხვდება თათრის ხომალდი და მოლად თუ არა, ნაწილს გადატვირთვენ მასში და თავისკენ მიემგზავრებიან. ან კიდევ ღამ-ღამობით პატარა „ფელუკების“ საშუალებით მიაქვთ ზღვაში და ისე სტვირთავენ თათრების ხომალდებს. ასეთი საშუალებებით დიდ ძალ საქონელს ეზიდებიან. იყო შემთხვევები, როდესაც იჭერდნენ, მაგრამ ეს ძლიერ იშვიათად ხდებოდა, ვინაიდან თავის საქმეს ძლიერ მოხერხებულად აწყობენ. ეხლაც ჯერ სიმინდი არ მოუტანიათ და შავი ზღვის ნაპირი ივსება თათრებით, რომელნიც დროს უცდიან. საჭიროა სასტიკი ყურადღება მიაქციოს მთავრობამ სანაპიროებს ამ თავიდანვე, თორემ მერმე გვიან-ღა იქმნება „თითზე კბენანი“.

მთავრობამ ეხლავე უნდა მიიღოს ზომები ხორბლეულობის და სიმინდის შესაძენად, ადგილობრივ მოაწყოს საწყობები და იყოლიოს სანდო წარმომადგენლები. არამც და არამც ამ საქმის დაყოვნება არ შეიძლება. წარსულის გაკვეთილები გვიმტკიცებენ, სრულიად მართალი იყო ის ხალხი, რომელიც გასულ წლის შემოდგომაზე მთავრობას ურჩევდა ხორბლეულობის დაუყონებლივ შესყიდვას. მაშინ შეიძლებოდა მით ბევრი უბედურება თავიდან აგვეცილებინა. საჭიროა ასეთი ფაქტები არ განმეორდეს.

ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს იმ პირთ, ვისაც საზღვარ-გარედ მიაქვს სხვა და სხვა საქონელი, ვითომც და გადასაცვლელად ჩვენ გაზიდული ბევრი გვინახავ', შემოტანილი კი ცოტა. ეს ხდება მისთვის, რომ ვაჭრისთვის სასარგებლოა საქონელი ფულად გაყიდოს და, აქეთ რომ რაიმე შემოიტანოს იცის, რომ თანახმად ვალდებულებისა მან სამინისტროს უნდა მიაწოდოს, რაც მისთვის ხელსაყრელი არ არის, და დადებული მთავრობასთანაც პირობა არაფერს საშიშარს მისთვის არ წარმოადგენს. ან ხდება ასე. მიაქვთ საქონელი ფულზე ყიდიან და ყიდულობენ მარილს. აქ კი გაცვლა-გამოცვლა სრულებით არ არის, არამედ პირდაპირი ყიდვა-გაყიდვაა. ამისათვის გაცვლა-გამოცვლის საქმე მთავრობამ, ან მარტო თვით უნდა აწარმოოს, ან და კოოპერატივების და სხვა და სხვა დაწესებულებათა საშუალებით და არამც და არამც კერძო და ეხლად გამოჩეკილ სააქციონერო საზოგადოების საშუალებით. მთავრობამ უნდა მიაქციოს ყურადღება ერთ გარემოებას, სა[illegible]

იყო საჭიროდ მაისის ოცდა ექვსსავე ბ-ნ ნოე ჟორდანიას მიერ.

და ჩვენ, ამხანაგებო, თქვენ დაუკითხავად, მოულაპარაკებლად ხელი მოვაწერეთ სეპარაციას. არა გვგონია ამისათვის საყვედური გვითხრას ვინმემ. მაისის ოცდა ექვსის მნიშვნელობას განა რაიმე განმარტება სჭირია?.

როგორც მოგახსენეთ, მაისის ოცდა ექვსიდან იწყება მეორე დიდი პერიოდი ჩვენი პოლიტიკური ცხოვრებისა—დამოუკიდებლობის ხანი. აქ ჩვენ მოგვიხდა შეთანხმება ყველა იმ ძალასთან, საქართველოს რესპუბლიკას რომ იცავდა, მის განმტკიცებას სცდილობდა და მეორე მხრით ბრძოლა ყველა ამის მოწინააღმდეგეებთან. ჩვენმა პარტიამ ამ [illegible]შიაც გადმოიტანა ის გეზი, რომე[ლიც] ჩვენი ღრმა რწმენით, სწორი და [ერთა]დ-ერთი იყო: გარეშე მტერთან [ერთიან]ული ფრონტის გამაგრება, შინ[აურ მტრებ]თან სოციალისტური და რევო[ლიუცი]ონური ძალების დარაზმვა. ერთი[ან ფ]რონტი, როგორც ომმა გამო[არკვია,] [ა]ს ქართველოში თავის თავად [ბუნებრ]ივული ფრონტიც იყო და ამ [ფრო]ნტის შექმნა და გამაგრება [იყო] ყოველთვის მიედველობაში ამა [ნა]ბიჯის გადადგმის დროს. ამავე [გ]აახდინა ხუთმეტი წლის მო[ცილე]ბის, ჩვენი და სოციალ[ისტ-ფედერალისტთ]ა შეთანხმება, რომელსაც [სრ]ულურად ყველა თქვენ ალია[რებთ,] ამაზე აქ ბევრს არ ვილაპა[რაკებთ].

[...]ბრბოებთან ბრძოლა. მოგეხსე[ნებათ, ჩვე]ნი პარტია ვერ ურიგდებო[და ბრესტ-ლ]იტოვსკის ხელშეკრულებას [...] და ბრძოლას. მაგრამ ქა[რთველი ერისათვის გამოსავალი] [...]ხი ვერ აღმოჩნდა ისე [...] რომ დაეცვა თავისი ტე[რიტორიის მთ]ლიანობა და ჩვენ იძულე[ბულნი ვიყავი]თ ზავი შეგვეკრა. მშვიდო[ბა ...] ივაღწიეთ, მაგრამ თავის[უფალი ...]ი პატარა ქვეყანა, როგო[რიც საქართ]ველოა, ფაქტიურად, რასა[კვირველია, ...] [illegible] თავს მსოფლიო ომის ბრჭყალებს, ჩვენ ყოველთვის მზად უნდა ვიყვნეთ, როგორც შინაურ მტრებს, ისე გარეშეებს იარაღით შესაფერისი პასუხი გავსცეთ. ამიტომ წინანდელი ჩვენი დებულება ფრონტების გამაგრების თაობაზე დღესაც სწორია და უცვლელი.

შინაური მტერი კი ბევრი გვყავს. გარდა უცხო ელემენტებისა, რომელთაც ვერ თუნელებიათ საქართველოს დამოუკიდებელი არსებობა, აქა-იქ თავი იჩინა ანარქიამ, რომლითაც ისარგებლეს კონტრ-რევოლიუციონერებმა. აჯანყება სამეგრელოში, დუშეთში, საჩხერეში, ცხინვალში და სხვაგან უდიდეს საშიშროებას წარმოადგენდა ნორჩი რესპუბლიკისათვის. ჩვენ ვიცით, რომ სუბიექტიურად გლეხობა არ გამოდიოდა რევოლიუციის და საქართველოს წინააღმდეგ. ისიც კარგად ვიცით, რომ გლეხობის გამოსვლა შექმნა სიბნელემ, რაც საუკეთესო ნიადაგია ყოველგვარ პროვოკატორებისათვის, ასე მრავლად რომ მოიპოებიან ჩვენს ქვეყანაში. ვიცით აგრეთვე, რომ სოფლის უკმაყოფილება და არევ-დარევა შექმნა ადმინისტრაციის სრულმა უვარგისობამ და მრავალგან კიდევ ბოროტ მოქმედებამ. მაგრამ ჩვენ უდიდეს მონაწილეობას ვიღებდით აჯანყებათა დათრგუნვაში და არც შეგვეძლო სხვანაირად მოვქცეულიყავით. როცა სახლი იწვის პირველად იმას კი არ კითხულობენ, ვინ მოუკიდა: ყველა გონიერი ადამიანი სცდილობს იგი მალე ჩააქროს. და რომ აჯანყებანი საქართველოს რესპუბლიკას დაჰლუპავდნენ, ამაზე ეჭვი არავის უნდა ჰქონდეს, ამიტომ იყო, რომ სოციალისტ-ფედერალისტთა რაზმები მთავრობის ჯართან ერთად იბრძოდნენ ანარქიის წინააღმდეგ, რომელიც ჩვენის ღრმა რწმენით, უეჭველად ჩაჰკლავდა საქართველოს თავისუფლებას და დამოუკიდებლობას. და ყველა ის, ვინც იცავდა საქართველოს გარეშე და შინაურ მტრებისაგან, ვინც იცავდა თავისუფლებას [illegible] იდეალების განხორციელებისათვის, ჩვენს მოკავშირედ იქცა. ასეთი იყო და ასეთია დღესაც ჩვენი პოლიტიკა. დღეს საქართველოს ცხოვრება ნელ-ნელა ნორმალურ კალაპოტში დგება. დაიწყო სახელმწიფოებრივი შემოქმედება, რომელშიაც ჩვენც უდიდესი მონაწილეობა უნდა მივიღოთ. ყოველი ძალა, რაიც კი მოგვეპოება, ამას უნდა შევსწიროთ. რასაკვირველია, ეს არ გულისხმობს პარტიულ მუშაობის მიტოვებას. ჩვენი პარტიის ზრდა—ქართველი ერის უდიდესი წინსვლა და სიკეთეა. და ჩვენც ყოველი ღონე უნდა ვიხმაროთ საამისო მუშაობის გასაჩაღებლად

დაბოლოს დასკვნისათვის: ჩვენი საერთაშორისო მდგომარეობა, ვიდრე მსოფლიო ომი არ გათავებულა, საბოლოოდ გამოურკვეველია. ჩვენ მუდამ მზად უნდა ვიყვნეთ გარეშე მტერთან შესაბრძოლებლად. ჩვენი შინაური მდგომარეობა და არევ-დარევა, ყველაფრის ნაკლებლობა და სხვა და სხვა კრიზისი გვეკარნახებს ძალთა გაერთიანებას. მაშასადამე დღესაც, როგორც წინად, ჩვენი პარტიის მიზანი უნდა იყოს: შექმნა **მთლიანი ეროვნული ფრონტისა** გარეშე მტრის წინააღმდეგ: შექმნა მთლიანი **დემოკრატიული და სოციალისტური ფრონტისა** შინაურ მტრებთან და კონტრ-რევოლიუციონურ ელემენტებთან საბრძოლველად. აგრეთვე განსახორციელებლად იმ სოციალურ რეფორმებისა, რომლის საჭიროებას ასე გრძნობს ყველა ჩვენგანი. ამ მხრით მდგომარეობა საიმედოა ჩვენი მოძღვრის არჩილ ჯორჯაძის „შეთანხმების იმედი“ სავსებით გამართლდა და მართალნი ვართ დღეს, მართალნი ვიყავით წინად, როცა მასთან ერთად ვამბობდით: „შეთანხმება მაინც შესაძლებელია“.

ქ. რაჭველიშვილი.

იყო დიდძალი სიმინდი, რის გამოტანას ხელს უშლიდნენ ბოლშევიკები. როდესაც ეხლა ეს მხარე გაწმენდილია ამ ელემენტებისაგან, საშუალება არის სიმინდის შესყიდვისა.

რუსეთიდან საქონლის შემომტანნი თხოულობენ რუსულ ფულს, ჩვენ ბონებს არ ღებულობენ, ამისათვის მოსალოდნელია, ჩვენი კუთხე დაიცალოს ასეთ ფულებისაგან საჭიროა ზომების მიღება. მით უმეტეს ეხლა ეს ადვილია, ვინაიდან ჩვენი დამოუკიდებლობა თვით რუსეთმა იცნო და შესაძლებელია სათანადო კონვენციების დადება.

ყოველივე ამის შემდეგ უნდა ვაღვიაროთ, რომ ამ ბოლო ხანებში სასურსათო სამინისტროს უფრო მეტი საქმიანობა ეტყობოდა, საქმესაც მომავლისათვის გვარიანი პირი უჩანდა, და თუ ზემო აღნიშნული ნაკლები მოშორებულნი იქნებოდნენ საქმეც გაიჩალხებოდა. თვით წარსულის გამოცდილებანი ბევრად ხელს შეუწყობდენ მომავალ მუშაობაში, მაგრამ, როგორც გავიგეთ მთავრობა სულ სხვა გზას დასდგომია ჩქარ-ჩქარა სისტემათა შეცვლა-შემოცვლა ხალხში უნდობლობას ჰბადებს მთავრობისადმი და მოითხოვს საქმის ძირითად რეორგანიზაციას, გამოცვლას სისტემის წარმოებისა და სხვას. ყოველივე კომიტეტებს ასეთ საქმეში, თუ მათი არსებობა აუცილებელია, მხოლოდ რჩევის უფლება უნდა ჰქონდეთ თვით ცხოვრება მიგვაქანებს მათ უარისყოფისაკენ ზოგიერთ საკითხებში. აქ საჭიროა ძლიერი ხელი, აღჭურვილი, თუ გნებავთ, დიქტატორული უფლებებით, რომლის სიტყვას ყველა უნდა უწევდეს ანგარიშს. ამ დარგში უნდა განხორციელდეს სრული ცენტრალიზმი, ავტონომიები მიუღებელია. ამისათვის კი სამინისტროს გაუქმება კი არ არის საჭირო, არამედ მისი გაძლიერება და მხარის დაჭერა გაამაგრებს საქმეს. სამინისტროდან უნდა განდევნილ იქმნას ის ელემენტები, რომელნიც ცნობილნი არიან ჩვენში, როგორც ჩვენი ქვეყნის მტრები მტრები დაუძინებელნი. ასეთ ელემენტებს ადგილი არ უნდა ჰქონდეთ სამინისტროში, ვინაიდან ბევრი რამ მხოლოდ მათი წყალობით ხდება. გასაუქმებელია არა სასურსათო სამინისტრო, არამედ მომწოდებელი კომიტეტი, რომლის ფუნქცია მხოლოდ განაწილებით, რომ განისაზღვრება. ყურადღებაც რომ არ მივაქციოთ იმ მრავალ ბოროტ ხმებს რომელნიც მის გარშემო ჰხდება მაინც ასეთ კომიტეტის, თავისი ურიცხვი შტატით არსებობა ხორცმეტად აზის ჩვენს ქვეყანას, მიმწოდებელი კომიტეტი ზოგჯერ თვით სასურსათო სამინისტროს უშლიდა ხელს. მის ხელში იყო დაგროვილი დიდ-ძალი შაქარი, ტყავი და სხვა სანოვაგე, რომელნიც ჩვენი აზრით მხოლოდ სამინისტროს ხელში უნდა იყოს, უნდა მოხდეს ასეთი კომიტეტის ლიკვიდაცია და მის ხელში დაგროვილი მასალა და სანოვაგე გადაეცეს სათანადო მთავრობას. ამას მოითხოვს საქმის და სახელმწიფოს ინტერესები, მით უმეტეს რომ მიმწოდებელი კომიტეტი არაფერს არ იძენს, არამედ არიგებს იმას რაც აქვს და დარიგება-განაწილებისათვის ასეთია დაწესებულების შენახვა შეუძლებელია, ამ საქმეს სათანადო უწყებებიც შესძლებენ. ამ შენიშვნებით ვათავებთ ჩვენს წერილს. სხვა კითხვებზე შემდეგ მოველაპარაკებით მკითხველს.

ნარ—ელი.

ვერა ვარაზაშვილის ხსოვნას

ამ დღეებში ქიათურის საზოგადოებამ მიწას მიაბარა თავისი საუკეთესო წევრი, ღირსეული ქართველი ქალი ვერა ვარაზაშვილისა, ვინც მთელი თავის შეგნებით, თავდავიწყებული გატაცებით საყვარელ სამშობლოს კეთილდღეობისათვის მტკიცე მუშაობას ეწეოდა და ყოველივე საპირადო მას სამსხვერპლოზედ მიჰქონდა.

იმ მცირე ჯგუფს ქართველ ქალთა, ვინც ჩვენი ქვეყნის განახლების ჟამს მიეგება მის აღმშენებლობითი მუშაობას, გამოაკლდა შესამჩნევი ძალა. თავისი უმაგალითო ენერგიით, სიცოცხლით სავსეს, მას ამ ჯგუფში საპატიო ადგილი ეჭირა და მაშინ, როდესაც შეგნებასთან ერთად ქონებრივი საშუალება ხელს უწყობდა, რომ დიდი საქმე შეექმნა, იგი ულმობელმა სენმა ხელიდან გამოგვტაცა. მის მისწრაფებას, მის წადილს ის მუდამ წინ ეღობებოდა, განსვენებული მას ებრძოდა, მაგრამ იგი, უფრო ძლიერი გამოდგა ყველა იმ თვისებებზედ, რომლითაც მდიდარი იყო განსვენებული და დაემორჩილა მის გაუკითხავ მსჯავრს.

შენც შენებრ იმავე სენით შეპყრობილი მძიმედ განვიცადე შენ დაკარგვას— გაუმართლებელი ცხოვრების მასუში, ეს შენი ბედია და ვისაც ის წილად ხვდა, მხოლოდ მასში უნდა ჰპოვოს ქმაყოფილება. შენი საყვარელი სამშობლოს შვილნიც შენს სულს სრულ სიმშვიდით განსვენებას უსურვებენ, შენი მოკლე ცხოვრების ღვაწლს ისინი არ დაივიწყებენ შენი ნათელი პიროვნება მუდამ მამხილებლად ედგომებათ წინ იმ დიდ მოვალეობისადმი, რისთვისაც დიულალავად ილვწოდი.

სამუდამო ხსენება იყოს შენი სპეტაკი სულის, ღირსეულო ქართველო ქალო!

თ. ჯაფ—ძისა.

პატარა ფელეტონი

ფერები

რუსები იტყვიან: „На вкусъ и цвѣтъ товорища нѣтъ“; ქართველები: „ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგსაც მღვდლის ცოლიო“.

ამას წინად ერთმა მეზობელმა უყიდა ცოლს ორას თუმნად საკაბე.

ცოლს მოეწონა მასალა, მაგრამ ფერი ეჩოთირა და გაბრაზებულმა უკანვე მიუგდო ქმარს საკაბე.

უკმაყოფილება ამის გამო ისე გაიზარდა, რომ ერთი კვირის წინად ცოლმა თხოვნა შეიტანა კიდევაც განქორწინების შესახებ!

ამბობენ ნ. ჟორდანიას, ნ. რამიშვილს და ფრაქციის ზოგიერთს სხვა წევრებს მოსწონს თეთრი, სპეტაკი ფერი, კაკი წერეთელს კი შავი.

მათ შორის უთანხმოება დიდია და მალე, თუ საეკლესიო არა, სამოქალაქო განქორწინება შესაძლებელია მოხდეს!

ს.-რევოლიუციონერების ფრაქციაში კი ამ მხრივ დიდი ერთსულოვნება არსებობს!

მას შემდეგ, რაც რომ ვერეშჩაგი, დონსკოი, თარხანოვი და სხვები განემზადენ სვლად უდაბნოსა შინა, ამხანაგნი მათნი ქართველი ესერები ვერ არჩევენ ფერებს!

საბჭოს კრებაზე ბარბაქაძემ განაცხადა: ჩვენ ყველანი დავბრმავდით და ამიტომ ვერც ერთ დროშის ფერს მხარს ვერ დაუჭერთო.

საბჭომ ექ. მუსხელიშვილს მიანდო მათი განკურნვა, რომ შესძლონ საქართველოს ეროვნული დროშის ფერების გარჩევა.

ექიმი კი ვეღარ პოულობს წამალს და საშუალებას ბრმა თვალების მოსარჩენად.

ასეა: „ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს მღვდლის ცოლი და ზოგს კიდევ არც ერთი და არც მეორე!

ხიტა.

საშუალო სკოლის მასწავლებელთა კურსები

(სახალხო განათლების სამინისტროს მიერ მოწყობილი).

შაბათს ენკენისთვის 14-ს დასრულდა ქ. ტფილისში საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის მოწყობილი კურსები. კურსები იყო თვე-ნახევრიანი და მეცადინეობა სწარმოებდა აგვისტოს 1-დან.

ხსენებული კურსების უმთავრეს მიზანს შეადგენდა შემუშავებულიყო სამეცნიერო დარგებში ტერმინოლოგია და ამით ცოტად მაინც გაადვილებულიყო და შემსუბუქებულიყო ის მძიმე მოვალეობა და შრომა, რომელიც ისტორიამ წილად არგუნა დღევანდელ ქართველ მასწავლებელს.

თვე-ნახევარი დასახული მიზნის განსახორციელებლად ძალიან ცოტა დროდ უნდა ჩაითვალოს, კურსებზე ამ თვენახევრის განმავლობაში ისწავლებოდა 11 დარგი მეცნიერებისა და ორ მათგანში, სახელდობრ ფიზიკასა და მათემატიკაში, მთავარი მიზანი—ტერმინოლოგიის შემუშავება—მიღწეულად უნდა ჩაითვალოს, იმ მცირე დროსთან შედარებით, რომელიც კურსებს ჰქონდა დათმობილი, ბევრი გაკეთდა ამ მხრივ სხვა სამეცნიერო დარგებშიაც.

შემუშავებული ტერმინოლოგია თავის დროზე დაბეჭდილი და გამოქვეყნებული იქნება.

საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის კურსებზე მსმენელებმა შეიძინეს აგრეთვე ცოდნა. თუ როგორ უნდა სწარმოებდეს საშუალო სკოლაში ქართულ ენაზე სამეცნიერო დარგების სწავლება, საერთოდ კურსებზე გამოძებნილი იქმნა ის გზები, რომლებითაც უნდა სწარმოებდეს მომავალში ჩვენი ეროვნული სკოლის აღორძინება და მეცნიერების განვითარება. და ეს უკანასკნელი—გზების გამოძებნა—თავის თავად უკვე დიდი საქმეა.

ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ მომავალშიაც მოეწყობა ასეთი, და უკეთესი კურსები და დღევანდელი მუშაობის ნაყოფს მაშინ უფრო ნათლად დავინახავთ.

ზემოაღნიშნულ კურსებზე, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ისწავლებოდა 11 სამეცნიერო დარგი. ლექტორთა შორის ეს სამეცნიერო დარგები განაწილებული იყო შემდეგ ნაირად:

№№ რიგზე	სამეცნიერო დარგები	ლექტორთა გვარი და სახელი	რამდ. ლექცია წაიკითხა
1.	ძველი ქართ. ლიტერ. და ქართ. ენის გრამატ.	იოსებ ყიფშიძე	30
	ახალი ქართ. ლიტერატ.	სერგი გორგაძე	30
2.	საქართველოს ისტორია	პროფეს. ივანე ჯავახიშვილი	30
	მსოფლ. ისტ. და XVIII და XIX ს.	ალექსანდრე წერეთელი	20
	საშუალო ისტ. და XVI და XVII ს.	გრიგოლ ნათაძე	20
3.	ფსიქოლოგია	დიტო უზნაძე	18
4.	ენათ-მეცნიერება	გიორგი ახვლედიანი	20
5.	საზ. და საქ. გეოგრაფ.*)	ალექსანდრე ჯავახიშვილი	30
6.	ფიზიკა*)	რაჟდენ ხუციშვილი	20
7.	მათემატიკა*)	ილია ჯიშკარიანი	20
8.	მინერალოგია*) და		
9.	გეოლოგია*)	ნიკო ყიფიანი	15
10.	ბოტანიკა*)	სოლომონ გულისაშვილი	10
11.	ქიმია*)	მიხეილ შალამბერიძე	10

საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის კურსებზე ირიცხებოდა 225 მსმენელი; ამათგან იყო:

დასავლეთ საქართველოდან — 114
აღმოსავლეთ „ — — 60
ლტოლვილები — — — 18
ჯერ არ მასწავლებლობს — 16
ცნობა არ წარმოუდგენია — 17

მიიღო:

უმაღლესი განათლება — — 79
საშუალო „ — — 116
დაბალი „ — — 3
ცნობა არ წარმოუდგენია — 27

მასწავლებლობს:

საშუალო სკოლაში — — 148
უმაღლ. პ.-დ. „ — — 35
პირველ-დაწყებითი სკოლაში 15
ჯერ არ მასწავლებლობს — 16
ცნობა არ წარმოუდგენია — 11

ასეთია მოკლედ გარეგანი მხარეც საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის კურსებისა.

ხსენებული კურსების სასურველად მოწყობასა და დაგვირგვინებაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის კურსებზე მოწვეულ ლექტორთა კოლეგიას და დამსახურებული პროფესორის ივ. ჯავახიშვილის თავმჯდომარეობით შემდგარ კურსების ხელმძღვანელ კომისიას, რომელთაც კურსების დასრულებამდე მოუხდენიათ 10 კრება და გაურჩევიათ 33 სხვა და სხვა საკითხი.

*) ამ საგნებში წაკითხულ ლექციებს და მუშაობას უფრო პრაქტიკული ხასიათი ჰქონდა.

წერილი რედაქციის მიმართ

გთხოვთ, ბ-ნო რედაქტორო, შემდეგი ადგილი დაუთმოთ:

ენკენისთვის 12-ს, დ. [illegible]ნში ამხანაგების თხოვნით საღამო წარმოდგენა გაიმართა. წარმოვადგინეთ [illegible] მოქმედებიანი დრამა, კომედია და ვოდევილი.

საზოგადოება საკმაოდ დაკმაყოფილდა წარმოდგენამ.

შემოსავალი ხარჯის გამოკლებით 490 მანეთამდე იყო.

აქედან 100 მ. ადგილობრივ თეატრის სასარგებლოდ გადავდეთ, 196 მ. ადგილობრივ სოციალ-ფედერალისტთა ორგანიზაციის სასარგებლოდ; დანარჩენი 195 მ. სოც. ფედერალისტთა მოწაფეთა სამკითხველოს სასარგებლოდ წამოვიღე.

გულითად მადლობას ვუცხადებ ყველა იმ პირთ, ვინც რაიმე დახმარება გაგვიწია ამ წარმოდგენის გამართვაში, განსაკუთრებით კი მადლობას მოვახსენებთ იმ ადგილობრივ ახალგაზრდა სცენის მოყვარეებს, რომლებმაც არ დაიშურეს დახმარება და პირნათლად შეასრულეს ნაკისრი როლები.

ხევ. ხიმშელი.

გამომცემელი
სამხონ ფირცხალავა.
რწმუნებული მთავარ კომიტეტისა.

ექიმი ზ. მ. მუხაძე იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ. საღამოს 5—6 ს.-დე კვირა დღეს გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 67, ოფიცერთა საეკონომიო საზოგადოების შენობის პირდაპირ. სახლი სვანიშვილისა, ტელეფ. 5—77. 1030

ექიმი პავლე არდაზიანი შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფების მიღება ყოველდღე 11—2 ს. დილით და 5—7 ს. საღამოთი.
მელიქოვის ქ. № 12. 1060

ექიმი ნ. ი. მახვილაძე იღებს სპეციალურად მალარიით (ციებ) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარებით და სხვ. შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5—7 ს. ელექტრიზაცია და მასსაჟი. მისამართი მოსკოვის ქ. № 11. 1128

ბერლინის უნივერსიტეტის მედიცინის დოქტორი ზ. ზ. მეჯრაბიანცი
ჩამოვიდა და განაახლა. შინაგან ავადმყოფობა—ჰლექი და გულისა. ახალ რენტგენ-ელექტრ-კაბინეტში. გამოკვლევა და წამლობა X სხივებით, თავის ტვინის ტიპისა, დიდი ხოლონოიდი, განსაკუთრებული ნაკადები დ'არსენვალისა ფილტვების სნეულებისათვის, გულის ავადმყოფობისა, ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 9—1 ს.-დე და საღამოს 6—8 ს., ბებუთოვის ქ., № 28, ტელ. № 7—92. 1340

ექიმი ა. მ. ლევენშტეინის კაბინეტები წამლობა რენტგენის სხივები და ელექტრონით. იღებს ავადმყოფები შინაგან, ნერვიულ და ქალთა სნეულებით. რენტგენის სხივებით და ელექტრონით წამლობა წინასწარი ჩაწერით. სპეციალურად გულის, ფილტვების, კუჭის და ბჭეების ავადმყოფობა ავადმყ. მიიღ. 4—8 საათამდე გარდა კვირა დღეებისა. კრილოვის ქ. № 5, ბინა № 3. ტელ. 12—46. ავადმყოფს თარჯიმანი უნდა ახლდეს თან. 991

ექიმი ქალი რ. ბ. შიშლო.-სააკაშვილი მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლლეჯისა. იღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალურ და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა ხაზებით დარიგებას. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით დილის 10—12 ს. და საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე. სერგიევის ქუჩა (სოლოლაკი) სახლი № 9. ერევნის მოედნის ახლო ტელ. 9—26. 5087

ექიმი ნ. ლ. ტურიაშვილი (მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა) ღებულობს ავადმყოფებს ყოველ დღე შუადღის 12—2 და საღ. 4—5 საათამდე. შინაგანი, ბავშვებისა, საბეჭო და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლოზის ქუჩა № 7. სიმხოვიჩის აფთიაქის გვერდით. 908

ექიმმა დიასამიძემ განაახლა ავადმყ. მიღება ნაშუადღ. 1—2 საღ. 5—6 კვირის გარდა. ოლღას ქუჩა 15 ტელ 18—03. 2010

ექიმი ი. ი. ბერიშვილი დაბრუნდა და განაახლა მიღება ვენერიული საშარდე ორგანოების, სიფილისის (შეშხაპუნება 606—914) და კანის ავადმყოფებისა. დილით 9—12 ს. და საღამოთი 5—8 ს. ქალების მიღება 12—1 ს. კვირაობით მხოლოდ დით მიხაილოვის შესახვევი სასტუმროს „ნოეს“ პირდაპირ № 3 1804

ექიმი მ. მუსხელიშვილი იღებს ავადმყოფთ დილის 12—2 საათ. ყორღანოვის ქ. № 6.

ექიმი ლ. ა. ხარაძე იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, საღამოს 6—8 საათამდე. კვირაობით დილის 9—12 ს. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 37. აგრალის აუდიტორიის ახლო. 1290

ექიმი ზ. ა. [illegible]ძე მიიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 6—7 საათ. [illegible] № 118.

ექიმი [illegible] უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკაში ორდინატორად ნამყოფი იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიული სნეულებით. 8 საათიდან ნაშუადღევის 5½ საათ. [illegible] ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, ზუბაროვის ქ. № 19.

ექიმი ქალი კონსტანტინე არდაზიანი განაახლა ავადმყოფ. მიღება 11—2 საათამდის. მელიქოვის ქ. № 11 ექიმი არდაზიანის ბინა.

ექიმი წულუკიძე. განაახლა ავადმყოფების მიღება შინაგანი ქირურგიულ ავადმყოფების მიღება დილის 10-დან 11 საათამდე და საღ. 5-დან—6-დე. ბორჯომის ქ. № 3. ტ. 11—85.

ექიმი ი. ძ. აბაშიძე შინაგანი ავადმყოფობა. განსაკუთრებით ავადმყოფობანი გულმკერდისა: ფილტვისა, სასუნთქისა ფილტვების აპკისა, და ჯირკვლებისა. ამოცნობა (დიაგნოზი) და წამლობა ყოველი გვარის ქლ... სისხლნაკლულობისა და მალარიისა. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 4½—6 საათამდე. დიდის ქ. № 26. ტელ. 5—86.

თვალის სამკურნალო. მედიცინის დოქტორი მ. ქიქოძე (ლონდონისა)
რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში ასისტენტად იყო ვენასა და პარიზში კლინიკებში. თვალით ავადმყოფნი მიიღება დილის 9—1 საათამდე და 4—7 ს. მიხეილის პროსპ. № 141 (ძველი კინო-თეატრის მახლობლად) და საოპერაციო ავადმყოფები სრულ სიმშვიდით მიიღებიან.

ექიმ ნავახარდიანის პირველი სამკურნალო.
(დაარსებულია 1880 წელს).
ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ ყოველ დღე (გარდა კვირისა) დილით „606“ და „914“ 11—12 ს.
ბ. ა. ნავახარდიანი—11—12 ს. [illegible]რგიული და ვენერიული (სიფილის).
ე. ი. მაშნერი: 9—10 ს. ქალთა საშარდისა.
ბ. ბ. აგახაროვი: 9½—2 ს. შინაგანი ავადმყ.
ავეტისიანი—კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს 11½ ს.
მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყურისა და ცხვირის სნეულებანი.
ს. გ. ავეტისიანი—9—11 ს. ბავშვთა ავადმყ.
ი. ი. ტერ-გრიგორიანცი, 1—[illegible] ნაგანი.
საღამოთ:
ა. ნ. იხაკიანი: 6—7 ½ ქალთა ავადმყოფობანი და ქირურგიული:
რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლეთ უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.
სამკურნალოს დირექტორი დოქტორი ა. ნავახარდიანი.

პერმის სამკურნალო
ექ. ალექსიძის
მომხვედრი ავადმყოფებისათვის სპეციალისტ ექიმების
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე
ა. დ. ალექსიძე შინაგანი სნეულებანი 11—1 ს. და საღ. 5—[illegible]
ნ. დ. ანდრონიკაშვილი ვენერიული ავადმყ. 8—9 ს. და [illegible]
გ. მ. რეკვავა შინაგანი და ავადმყოფობანი 9—11 ს. [illegible]
ხშ. გ. შაფაქიძე—სამადლობ[illegible] ფობისა, 1—3 საათამდე.
სამკურნალოსთან არის [illegible]რია, სადაც შეიძლება ყოველ დღე ანალიზის მოხდენა. გამგე დ[illegible] ექ. მ. მ. ტყემალაძე.
მისამართი: ერეკლეს ქ. [illegible] მოედანთან.
სამკურნალოში ყოველ[illegible] მორიგე ექიმი.

განცხადება

უნტეროფიცრები და ეფრეიტორები, რომლებსაც სურთ გ[illegible] ხური მანგლისის მეორე სანაპირო ლაშქარში, მიუბრძანდეთ ერო[illegible] ჩაეწერონ ზემოხსენებულ ნაწილში 9 საათიდან ორ საათამდის, [illegible] ოი ძიეცემათ ასი მანეთი თვეში და ამის გარდა ყველაფერი [illegible] ეკუთვნის ჯარის კაცს: ჭამა-სმა და ტან-საცმელი.

სანაპირო ლაშქრის უფროსი პოლკოვნიკი ხა[illegible]

ტფილისის ქალაქის გამგეობა [illegible]

[illegible]ტემბრის 28-ს, შუადღის 12 საათზე მისი თანდასწრებით მო[illegible] ვაჭრობა: იჯარით არის გასაცემი ქალაქის სასწორი დესი[illegible] კონდიციების გადათვალიერება შეიძლება მე-4 განყოფილებ[illegible] დილის 9 ს.—2 საათამდე.

ტფილისის ქალაქის გამგ[illegible]

ამით საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ოქტომბრის 2 ს, შუადღ[illegible] ნადასწრებით მოხდება შეჯიბრებითი ვაჭრობა: იჯარით არ[illegible] ლაქის მიწა „ბუდკის“ ასაშენებლად, მოსკოვის ქ., წყალს[illegible] მიწა „ბუდკისათვის“ ვერის დაღმართისა და კარუსელის შ[illegible] 3) ქალაქის მიწა „ბუდკის“ ასაშენებლად, ვერის ხიდთან, [illegible] უბანში.